

CULTUURRAAD
VOOR DE
NEDERLANDSE CULTUURGEMEENSCHAP

ZITTING 1972-1973

14 NOVEMBER 1972

ONTWERP VAN DECREET
tot subsidiëring van de erkende culturele centra
in het Nederlandse taalgebied door het verlenen van weddetoelagen

VOORSTEL VAN DECREET.
houdende de subsidiëring van de werking
der culturele centra

VERSLAG
namens de Commissie
voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport
uitgebracht door de heer MONARD

Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Henckens.

Vaste leden : de heren :

d'Alcantara, T. Declercq, Diegenant, Gheysen, Henckens, Heylen,
Monard, Otte, Vannieuwenhuyze.
Adriaensens, Decoux, De Rore, Geldolf, Nyffels, Van Hoorick.
Babylon, Kuijpers, Slegers, mevr. Van der Eecken-Maes.
Bascour, De Croo, Sprockeels.

Plaatsvervangers : de heren :

Coens, De Bondt, Deneir, Gerits, mevr. Verlackt-Gevaert.
Van den Eynden, Vernimmen, Wijninckx.
Van Elsen, Van In.
Boey, Bonnel.

Zie :

48 (1972-1973) :

- **Nr 1:** Ontwerp van decreet.
- **Nr 2:** Amendementen.

13 (1971-1972) :

- **Nr 1 :** Voorstel van decreet.
- **Nr 2 :** Amendement.

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft **het** vraagstuk van de subsidiëring van de werking der culturele centra gedurende verschillende vergaderingen grondig besproken.

Aanleiding en voorwerp van deze beraadslagingen waren een parlementair voorstel van decreet en een door de Minister van Nederlandse Cultuur ingediend ontwerp van decreet. Beide teksten werden in uw commissie samen behandeld.

Algemene bespreking.

Veel aandacht werd besteed aan het probleem van de omschrijving van het begrip « cultureel centrum » en van de voorwaarden waaraan zulk centrum moet voldoen.

De Minister wijst erop, dat volgens beide voorliggende teksten de culturele centra gemeenschapscentra moeten zijn, die door de overheid ter beschikking worden gesteld van de socio-culturele verenigingen en van alle bevolkingsgroepen, ongeacht hun filosofische, ideologische of politieke gerichtheid. De beheersorganen moeten dan ook pluralistisch, — overeenkomstig de normen van het ontwerp van cultuurpact —, samengesteld worden.

Enkele leden vragen zich af, of het gebouw noodzakelijk eigendom moet zijn van de overheid. Zij verwijzen naar de bijzonder verdienstelijke rol, gespeeld door centra, die door inspanningen van private groeperingen werden tot stand gebracht, vooral in kleinere landelijke gemeenten.

De meeste leden kanten zich tegen een versnippering van de beschikbare middelen. De toekenning van **overheidsmiddelen** aan private initiatieven (cfr. subsidiëring jeugdtehuizen) zou de verzuiling in de hand werken. De overheid heeft tot taak een infrastructuur ter beschikking te stellen, waarin de diverse strekkingen aan bod komen en elkaar ontmoeten. Culturele centra (en hun personeel) hebben allereerst een service-functie ten opzichte van alles wat er aan cultuur leeft in een bepaalde gemeenschap.

Verschillende leden onderstrepen dat een cultureel centrum ook de ontmoeting moet tot stand brengen tussen verschillende cultuurvormen. Zo wordt de belangstelling van de gebruikers gewekt voor zeer diverse **cultuuruitingen**.

Daarom moet gestreefd worden naar één polyvalent gebouw, dat zowel biblio- en discotheek, toneel-, muziek- en tentoonstellingszaal, als lokalen voor socio-culturele activiteiten en creatieve expressie enz. kan omvatten.

Een lid merkt op dat sommige gemeenten van bestaande verspreide gebouwen één cultureel centrum maken. De Commissie is van oordeel dat dit als overgangsformule wel kan aanvaard worden.

Opgemerkt wordt ook dat de criteria voor erkenning en subsidiëring van de werking niet samenvallen met de voorwaarden, waaronder de bouw wordt **betoelaagd** (koninklijk besluit van 13 mei 1965). Betoelaging van de bouw is geen waarborg, noch voorwaarde voor **betoelaging** van de werking. Het kan wel één nuttig element zijn in het dossier.

Meermaals werd beklemtoond dat de culturele centra en hun personeel de bestaande verenigingen niet moe-

ten vervangen, maar integendeel tegenover hen een stimulerende, dienstverlenende en coördinerende functie vervullen. Dit neemt natuurlijk niet weg, dat zij zelf bepaalde activiteiten kunnen inrichten.

De Minister wijst op een onderscheid van zijn ontwerp met het voorstel-Coucke : het ontwerp voorziet alleen in weddetoelagen voor culturele **stafffunctionarissen**. De vergoeding van de wedde van administratieve krachten is eerder een taak van de inrichtende macht. Naargelang van de financiële middelen der culturele centra, kunnen later nog andere subsidiëeringsvormen van de werking worden overwogen.

Bespreking der artikelen.

Het opschrift van het ontwerp van de Minister wijst erop dat het gaat om een eerste vorm van betoelaging, nl. door het verlenen van weddetoelagen.

Artikel 1.

In antwoord op een vraag van een lid preciseert de Minister dat de bevordering van het eigen culturele leven van de gastarbeiders geenszins wordt uitgesloten.

Bevordering van het culturele leven in de Nederlandse gemeenschap veronderstelt uiteraard het contact met **anderstalige** culturen. Uitgesloten wordt echter een centrum, dat zich afstemt op een **anderstalige** groep, b.v. in de rand- of taalgrensgemeenten.

Dit artikel wordt eenparig goedgekeurd.

Art. 2.

Voor de interpretatie van deze tekst wordt verwezen naar het advies van de Hoge Raad voor de Volksopvoeding (zie bijlage).

In 2. wordt bedoeld de dienstverlening aan het **socio-cultureel** werk.

Wat punt 3 betreft, dient onderstreept dat het centrum ook als taak heeft het **scheppen** van kansen voor nieuwe cultuurvormen.

In punt 4 wordt meer speciaal de taak van het 'centrum ten opzichte van niet-georganiseerden bedoeld.

De amendementen 1, A en B (mevrouw Van der Eecken-Maes) worden **met 11 tegen 1 stem** bij 1 onthouding verworpen, omdat de commissie van oordeel is, dat wat erin beoogd wordt, reeds in de tekst staat (zie document 48 — n^r 2).

Het amendement II (heer Ramaekers) met het subamendement van de Regering (III) evenals het amendement IV (heer Geldolf) worden eenparig aangenomen.

Het geheel van artikel 2 wordt eenparig goedgekeurd.

Art. 3.

De Minister bevestigt dat volgens de formulering van § 2 het advies of voorstel van het in § 1 bedoeld college noodzakelijk de intrekking voorafgaat.

In dit college moeten vanzelfsprekend zoals in de genoemde raden, de verschillende strekkingen aanwezig zijn.

Dit artikel wordt eenparig goedgekeurd.

Art. 4.

Aan de wijze van beheer wordt een uitvoerige bespreking gewijd. .

Alle leden zijn het erover eens dat de inrichtende overheid de **financiële** controle moet in handen houden, maar niet de culturele prestaties naar hun inhoud mag bepalen. Dit laatste is de taak van de verenigingen en de gebruikers. Sommige leden beklemtonen dat de democratisch gekozenen op de eerste plaats hun verantwoordelijkheid moeten opnemen in het beheer van het centrum. Zij verkiezen daarom de formule b). Zij waarschuwen o.m. voor het gevaar van een oppositionele meerderheid in de formule a) (V. Z. W.). Daarenboven is niet overal een culturele raad werkzaam en/of mogelijk. In ieder geval moet in a) de inrichtende macht ten minste de helft van de beheerders kunnen aanduiden.

Andere leden vrezen dat de formule b) tot een ondemocratisch beheer zal leiden. Welke garantie is er dat de Raad van bestuur daadwerkelijke medezeggenschap krijgt ? Betekent dit geen beheer door het schepencollege en de meerderheid in de gemeenteraad ? Is dit pluralistisch ? Zij wijzen erop, dat in de V. Z. W.-formule de inrichtende overheid controle heeft op de finances via begroting en rekening. Daarenboven moet zij ruim aanwezig zijn in de beheersorganen.

Sommige leden zijn van oordeel dat men de autonomie van gemeente en provincie niet al te zeer aan banden mag leggen. Er moet ruimte zijn voor aanpassing aan plaatselijke toestanden, b.v. de vertegenwoordiging van omliggende gemeenten enz. Speciaal moet er volgens hen ruimte zijn voor vertegenwoordiging van een erkende jeugdraad. Het zou volgens deze leden hoogst gevaarlijk zijn, de erkende spreekbuis van de jeugd en de jeugdgroeperingen te weren. Zij stellen voor : ten minste één derde en maximum de helft vertegenwoordigers van de inrichtende overheid, en idem voor de culturele raad.

De Minister is van oordeel dat het wijs is in de beide formules te voorzien, en voor hun samenstelling rekening te houden met de bepalingen en de geest van het ontwerp van cultuurpact. Hij meent dat de helft van de V. Z. W. of van de raad van bestuur moet aanvaard worden door de inrichtende overheid. Deze kan echter ook andere dan verkozen mandatarissen, b.v. leden van de jeugdraad, aanvaarden. Het betrekken van de jeugd — en ook van de derde leeftijd — vindt de Commissie zeer belangrijk, maar mogelijk binnen het kader van de voorgestelde tekst.

In antwoord op een vraag van een lid ontkent de Minister met nadruk, dat de uitdrukking « representatief voor de bevolking » zou betekenen dat de culturele raad een « kopie » moet zijn van de gemeenteraad en een weerspiegeling van de sterkte van de fracties in deze.

Het amendement IV A (heer Geldolf) wordt ingetrokken, terwijl het amendement IV B eenparig wordt aangenomen, bij twee onthoudingen. Amendement IV C (heer Geldolf) wordt verworpen bij 9 stemmen tegen 4. Het amendement V (heer de Croo) met een subamendement van de Regering worden eenparig goedgekeurd. Zo ook het amendement VI A (heer van Hoorick). Het amendement VI B wordt ingetrokken.

De Commissie is verder van oordeel dat het niet opportuun is andere dan de erkende culturele raden rechtstreeks bij het beheer te betrekken. Een voorstel om in de uitdrukking erkende culturele raden het woord « culturele » te schrappen, wordt met 8 tegen 5 stemmen ver-

worpen. Om tegemoet te komen aan bovengenoemde bekommernis van de commissie stelt de Minister voor in § 2 na « socio-culturele organisaties » in te lassen : « zo van jongeren als van volwassenen ». Dit wordt eenparig goedgekeurd.

Art. 5.

Dit artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 6.

De Commissie spreekt de wens uit, dat het bezit van een universitair diploma niet vereist zou worden voor de aanwerving van staffunctionarissen. Wel dient gestreefd te worden naar het bezit van een diploma hoger onderwijs en bijzondere bekwaamheid in cultureel en opbouwwerk.

Het amendement VI (heer Van Hoorick) wordt ingetrokken.

Dit artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 7.

Dit artikel wordt eenparig aangenomen.

* * *

Het geheel van het ontwerp wordt met 10 stemmen bij drie onthoudingen goedgekeurd.

De Verslaggever,

De Voorzitter,

G. MONARD.

J. HENCKENS.

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

ONTWERP VAN DECREET

**tot subsidiëring van de erkende culturele centra
in het Nederlandse taalgebied door het verlenen
van weddetoelagen**

Artikel 1.

Dit decreet regelt het toekennen van weddetoelagen aan de erkende culturele centra die in het Nederlandse taalgebied gevestigd zijn en het culturele leven in de Nederlandse gemeenschap bevorderen.

Art. 2.

Onder cultureel centrum wordt verstaan een pluralistische instelling, werkzaam in een gebouw, waarvan de activiteiten tot doel hebben :

1. het bestendig trefpunt te zijn van de verschillende uitingen en vormen van het culturele werk in zijn meest ruime betekenis;

2. het socio-cultureel werk in al zijn vormen te bevorderen;

3. de inhoud en de vorm van het socio-cultureel werk voortdurend te vernieuwen;

4. de ontmoeting van en samenwerking tussen alle bevolkingsgroepen van het betrokken gebied te bevorderen.

Art. 3.

§ 1. De culturele centra worden erkend door **de Minister van Nederlandse Cultuur**, op advies van een college samengesteld uit leden van de Hoge Raad voor de Volksopvoeding, Nederlandstalige afdeling, van afgevaardigden van de Nederlandstalige afdeling van de Hoge Raad voor de Openbare Bibliotheken, van de Nederlandstalige Jeugdraad en van de Commissie van Advies inzake Culturele Centra.

Het aantal van de afgevaardigden en de werking van het college worden door de Koning bepaald.

§ 2. De Minister kan de erkenning intrekken op met redenen omkleed advies of voorstel van het in § 1 bedoelde college.

Art. 4.

§ 1. Om erkend te worden en te blijven, dient het cultureel centrum aan de volgende voorwaarden te voldoen :

1° de inrichtende overheid van het centrum dient één of meer gemeenten, een vereniging van gemeenten, een agglomeratie of federatie van gemeenten ofwel een provincie te zijn;

2° de inrichtende overheid moet het eigendoms- of het genotsrecht bezitten van het gebouw waarin het centrum is gevestigd;

3° bovendien dient het cultureel centrum te worden beheerd door :

a) hetzij een vereniging zonder winstoogmerk waaraan door de inrichtende overheid het beheer over het cultureel centrum bij overeenkomst wordt toevertrouwd.

In dit geval moeten de statuten van de vereniging zonder winstoogmerk bepalen dat zij bestaat voor de ene helft uit leden aanvaard door de inrichtende overheid volgens proportioneel stelsel en voor de andere helft uit leden van door de Minister van Nederlandse Cultuur erkende culturele raden waarvan de activiteit het ganse gebied van het cultureel centrum bestrijkt.

In de samenstelling van deze vereniging zonder winstoogmerk dienen de ideologische en filosofische strekkingen billijk vertegenwoordigd te zijn;

b) hetzij door de inrichtende overheid bijgestaan door een Raad van Bestuur die samengesteld is voor de ene helft uit vertegenwoordigers van de inrichtende overheid, volgens proportioneel stelsel, en voor de andere helft uit afgevaardigden van door de Minister van Nederlandse Cultuur erkende culturele raden waarvan de activiteit het

ganse gebied van het cultureel centrum bestrijkt. In deze Raad van Bestuur dienen de ideologische en filosofische strekkingen billijk vertegenwoordigd te zijn.

§ 2. Om als culturele raad erkend te worden en te blijven, dient de raad in zijn samenstelling representatief te zijn voor de bevolking van zijn werkgebied, en dient aan al de socio-culturele organisaties zo van jongeren als van volwassenen uit dit gebied de mogelijkheid te worden geboden in de raad vertegenwoordigd te zijn. In deze culturele raden zullen alle in het hogervernoemd gebied bestaande ideologische en filosofische strekkingen op billijke wijze vertegenwoordigd zijn.

De Koning regelt de inrichting en de werking van de culturele raden die op provinciaal of gemeentelijk niveau of op het niveau van de agglomeratie of federatie van gemeenten worden opgericht.

Art. 5.

De erkende culturele centra worden door de Minister van Nederlandse Cultuur, op advies van het college bedoeld in artikel 3, ingedeeld in 3 categorieën : A, B, C, waarbij rekening gehouden wordt met bijzondere voorwaarden welke door de Koning vastgesteld worden.

Art. 6.

De culturele centra van categorie A genieten een subsidie die gelijk is aan 100 % van de wedde van drie in dienst zijnde staffunctionarissen. De culturele centra van categorie B genieten een op dezelfde wijze berekende subsidie voor twee in dienst zijnde staffunctionarissen. De culturele centra van categorie C genieten een op dezelfde wijze berekende subsidie voor één in dienst zijnde staffunctionaris.

De Koning bepaalt het statuut van deze staffunctionarissen, alsmede de aanwervingsvoorwaarden.

Art. 7.

De voor subsidiëring in aanmerking komende weddeschalen worden door de Minister van Nederlandse Cultuur bepaald.

Art. 8.

Dit decreet treedt in werking op 1 januari 1973.
